

" ...

I- İPTAL İSTEMİNİN GEREKÇESİ

6.10.1994 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü aynen

şöyledir:

"28.9.1994 gün ve 4044 sayılı Yasa ile 4 ARALIK 1994 günü yapılacak milletvekili ve mahalli idareler ara seçimine ilişkin muhtelif düzenlemeler getirilmiştir. Bu Kanun'nun 2. maddesi sandık seçmen listelerinin "güncelleştirilmesine" ilişkindir.

Maddenin birinci fıkrasında, 27 MART 1994 günü yapılan mahalli idareler genel seçimlerinde kullanılan sandık seçmen listelerinin güncelleştirilerek kullanılacağı belirtildikten sonra ikinci fıkrasında, yapılacak olan güncelleştirme işlemi oldukça sınırlandırılarak seçmen listelerinde ismi bulunmayanlardan ancak;

- a) Askerlik hizmetinden terhis olanlar,
 - b) Seçim mahalline tayin olan yeni memurlar,
- sandık seçmen listelerine dahil edileceklerdir.

Kanun'un 2. maddesi ile düzenlenen güncelleştirme işleminde; durumlarında meydana gelen değişiklikleri sandık seçmen listelerine yansıtabilmek için o bölgede yaşayan tüm seçmen vatandaşlara bir imkan tanımak yerine sadece yukarıda durumları belirtilen kişilere tanımak Anayasa'nın 5., 10., 13. ve 67. maddelerine aykırı olduğundan iptal edilmesi gerekir.

Buna göre;

1. Anayasa'nın 67. maddesinde kişilerin seçme, seçilme ve siyâsî faaliyette bulunma hakları düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, vatandaşların kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme ve seçilme haklarına sahip oldukları açıklanmış, seçme ve seçilme şartlarının kanunkoyucu tarafından düzenleneceği belirtilmiştir. Kanunkoyucu bu düzenlemeleri yaparken sınırsız bir takdir hakkına sahip değildir. Anayasa'nın koyduğu sınırlar içinde bu hakkını kullanmak durumundadır. Vatandaşlara 67. madde ile tanınan seçme hakkının sınırları da Anayasa'daki temel ilkelere uygun olmalıdır. Anayasa'nın 3. maddesinin ikinci fıkrası temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gerekliliğine aykırı olmayacağını belirtmektedir. Bu fıkra göre, seçme hakkına getirilecek sınırlama bu hakkın özünü ortadan kaldıracak nitelikte ise veya bu hakkın kullanılmasını çok güçleştirmekte ise o takdirde Anayasa'ya aykırılık oluşturur.

Belirli bir tarihte düzenlenen seçmen listelerinin baz alınarak bu tarihten sonra seçmene ait bilgilerde meydana gelecek değişikliklerden dolayı güncelleştirmeden sadece terhis olan askerlerle, tayini çıkan devlet memurunun faydalandırılması, bu iki grup dışında kalan vatandaşların seçme hakkının özünü zedelemek olur. Çeşitli nedenlerle ikametgahı değişen vatandaşlara güncelleşmeyi tanımamak başka bir yöredeki seçmen listesinde ismi olsa bile seçme hakkını kullanmayı güçleştirir. Kaldı ki, yapılacak ara seçim güneydoğu bölgesi ağırlıklıdır. Bu bölgede meydana gelen terör olayları sebebiyle vatandaşların büyük kısmı daha güvenli yerlere göç etmiştir.

Esas Sayısı : 1994/83
Karar Sayısı : 1994/78

Bu göç devlet tarafından desteklenmektedir. Bu kadar haklı bir sebebe dayanan ikametgahlarda meydana gelen değişiklikleri listelere yansıtmamak vatandaşın iradesini ortadan kaldırmak ve seçme hakkını elinden almak demektir. Bu nedenlerle Anayasa'nın 67. Ve 13. maddelerine aykırı olan 2. maddenin iptal edilmesi gerekir.

2. Madde Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi gereğince bütün vatandaşlar kanun önünde eşit olup devlet organları da bu ilkeye uygun hareket etmek zorundadır.

Anayasa Mahkemesi 10. maddede belirtilen eşitlik ilkesini muhtelif kararlarında açıkça yorumlamıştır. Mahkemeye göre; konum ve durumları aynı olanlara aynı kuralların uygulanması, durumları farklı olanlara da farklı kurallar uygulanması gerekmektedir. Haklı bir sebebe dayanmaksızın aynı durumda olanlara farklı işlem ya da kurallar uygulanması Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olur.

İptalini istediğimiz Yasa'nın 2. maddesi Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır. Zira tayin olan memur veya terhis olan askerlerle maddenin dışladığı diğer vatandaşlar arasında seçme hakkının kullanılması yönünden hiçbir farklılık yoktur. Konumları aynıdır. Tayin olan memur ya da terhis olan askerin durumu ne kadar haklı bir sebebe dayanıyor ise terör nedeniyle (devletin de desteğiyle) ya da başka bir nedenle yer değiştiren vatandaşların da durumları en az onlar kadar haklı bir sebebe dayanıyor sayılmalıdır.

Seçmen listeleri güncelleştirilirken bir kısım vatandaşlara bu imkanı tanımak, haklı nedenlerle olan vatandaşlara tanımamak ilkesine açıkça aykırıdır. Bu nedenle de iptali gerekir.

3. Anayasa'nın 5. maddesi temel amaç ve görevlerini belirtirken "kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmayı" devlete görev olarak vermiştir.

Devlet, adalet ilkelerine aykırı tüm sınır ve engelleri kaldırma görevini üstlenmişken devletin yasama organının bu sınırları kaldırma yerine tam tersine adalet ilke ve anlayışına sığmayan hükümler ve engeller getirmesi Anayasa'nın 5. maddesine aykırı olur.

İptal edilmesi istenen Yasa'nın 2. maddesi adalet ilkesi ile bağdaşmayacak eşitsizlikler doğuracağından bunun kaldırılması devletin temel görevidir. Bu nedenle getirilen düzenleme Anayasa'nın 5. maddesine de aykırıdır.

Sonuç : Yukarda belirtilen nedenlerle 4044 sayılı Yasa'nın 2. maddesi Anayasa'nın 5., 10., 13. ve 67. maddelerine aykırı olup, iptal edilmesini saygıyla arz ederiz.""